

Näkökulmia kielten oppimiseen, osaamiseen ja ymmärtämiseen

Tieteellisen kausijulkaisun *Lähivördlusi. Lähivertailuja* 29. numero toisaalta jatkaa julkaisusarjan pitkiä perinteitä, toisaalta tuo mukaan uusia ulottuvuuksia sekä käsiteltävien kielten että aihepiirien osalta. Artikkeleita on tähän numeroon tarjottu eri tahoilta, osa näistä pohjautuu Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen AFinLAN syksyn 2018 syysseminariumin VIRSU-työpajan esitelmiin.

Jo vakiintuneeseen ja odotuksenmukaiseen tapaan LV 29 keskittyy vertailemaan eri kieliä ja erilaisia kielellisiä ilmiöitä. Tässä numerossa perinteisten tarkasteltavien kielten viron, suomen ja venäjän ja jo monessa numerossa käsitellyn karjalan lisäksi uutena vertailtavana kielenä on latvia. Kielten vertailua lähestytään sekä kontrastiivisesti että kielenoppijan näkökulmasta, käsittelyn kohteena on monenlaisia oppimisen edellytyksiä ja muotoja. Uutena ulottuvuutena on käsitelty kielipoliittisesti tärkeää kysymystä, suomen kielen roolia ja käyttöä akateemisessa maailmassa.

Tämänkin vuoden numerossa jatketaan Lähivertailuissa julkaistua lähisukukielten keskinäistä ymmärrettävyyttä tarkastelevien artikkelien sarjaa: reseptiivistä monikielisyttä käsitellään kahdessa artikkelissa. Pirkko Muikku-Werner ja Helka Riionheimo esittelevät artikkelissaan kognitiivisia strategioita, joita suomenkieliset opiskelijat ovat hyödyntäneet kääntäessään suomeksi livvinkarjalaista tekstiä. Lisäksi artikkelissa pohditaan ymmärtämisstrategioiden opetettavuutta. Hanna-Ilona Härmävaara ja Charlotte Gooskens keskittyvät suomen ja viron sanaston keskinäisen ymmärrettävyyteen sekä kirjallisessa että suullisessa muodossa vertailussa aiempaan, germaanisten, slaavilaisten ja romanisten

kielten keskinäistä ymmärrettävyyttä kartoittavaan laajaan tutkimukseen.

Niclas Oranen taas kuvaa adessiivin funktioita tverinkarjalan kielessä ja vertailee tverinkarjalan adessiivin käyttöä suomen, viron ja venäjän kieliin. Tutkimus osoittaa, että vaikka adessiivi on historiallisesti yhdistynyt ulkosijainteihin, adessiivia käytetään nykyään myös ilmaisemaan aikaa, välinettä, omistusta, vastaanottajaa tai kokijaa sekä objektien merkinnässä. Viron kieli on vertailun kohteena kahdessa artikkelissa. Sirje Kupp-Sazonov tutkii venäjän kielen deminutiivisten nominien virolaisvastineita Anton Tšehovin novellien ja niiden vironkielisten käännösten pohjalta; Ilze Tälbergan ja Merle Varen aineistona latvian verbiprefiksien tarkastelussa ovat latvialaisen kaunokirjallisuuden vironnokset.

Marja Järventaustan artikkeli jatkaa aikaisemmissa Lähivertailujen numeroissa julkaistujen vanhojen suomi vieraana kielenä -oppikirjojen käsittelyä. Tarkastelun kohteena on vuonna 1919 Virossa ilmestynyt suomen kielen oppikirja *Soome keele õperaamat iseõppijatele*, joka on käännös vuonna 1890 ilmestyneestä saksankielisestä oppikirjasta *Praktische Grammatik der Finnischen Sprache für den Selbstunterricht*. Lisäksi artikkelissa verrataan *Õperaamatua* Johannes Aavikin oppikirjaan *Praktiik Soome keele õpetus* (1908) ja Lauri Kettusen teokseen *Soome keele õpiraamat* (1920).

Kristina Koppel esittelee artikkelissaan e-leksikografian nykytilanetta Euroopassa ja Virossa sekä selvittää, sopivatko automaattisesti valitut autenttiset korpuslauseet viron kielen B2–C1-taitotason oppijoille tarkoitettuun sanakirjaan. Markku Nikulin tuo esiin akateemisten maahanmuuttajien kokemuspohjaisen näkökulman suomen kielen tarpeeseen työ- ja arkielämässä sekä korostaa kielitaidon kytköstä vastaajien hyvinvointiin ja kotoutumisen asteeseen.

Kiitämme kaikkia kirjoittajia kiinnostavista ja monipuolisista artikkeleista ja arvioijia arvokkaista kommentteista, joita kirjoittajat ovat asianmukaisesti hyödyntäneet. Suurkiitos kaikille julkaisuprosessiin osallistujille tehokkuudestaan ja joustavuudestaan tämän numeron valmistelun aikana. Erityinen kiitos taloudellisesta tuesta, jota olemme

saaneet Suomalais-ugrilaisen kulttuurirahaston säätiöltä ja Viron opetus- ja tiedeministeriöltä. Erittäin tärkeänä pidämme sitä, että saamme julkaista *Lähivõrdlusi. Lähivertailuja* Viron soveltavan kielitieteen yhdistyksen suojissa.

Joensuussa, Wienissä, Seattlessa ja Tartossa

*Annekatriin Kaivapalu, Johanna Laakso,
Hanna-Ilona Härmävaara ja Raili Pool*